

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina: dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravišтво „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadst. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer. ::

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravišтво sprejema naročnino in inserate. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna pettivrstica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste

Štev. 135.

V Ljubljani, v torek dne 14. novembra 1911.

Leto I.

Nevoščljivi socializem.

Nešteta tisočletja se je borilo človeško pleme, da bi si olajšalo življenje, ki mu je bilo neprijazno od prvega začetka, ko se je pojavil na zemlji. Še danes opazujemo bedo nekulturnega življenja lahko pri takozvanih divjakih v Afriki, v oddaljenih krajih Amerike, na otokih Tihega oceana. In vendar vemo, da tudi to niso več pravi „divjaki“, temveč so se že povzpeli na stopnjo, ki je sicer nizka v primeri z višino Angležev ali Francozov, vendar pa visoka v primeri z nekdanjimi prebivalci brlogov, ki so se komaj za silo razlikovali od gozdnih živali. Kaj si je človeštvo vse pridobilo v teh neštetih tisočletjih! Pravo božansko čuvstvo prejšnjega modernega človeka, če se ozre po sedanjem svetu, ki je ves izpremenjen ne le po mehaničnem delovanju elementarnih sil temveč skoraj še bolj po njegovi lastni volji. Kaj ni bilo vse to življenje vekov ustvarjanje?

Nekdaj je bila sama nevarnost. Kamor se je človek obrnil, je prežala nanj. Hodila je po zemlji, skrivala se je pod zemljo, plavala je v zraku, dremala je v valovih, žarila se je v oblakih. Dandanes kroti človek sovražnike iz vseh svetovnih carstev in jih premaguje. V svoji varnosti si je napravil življenje udobno in prijetno, tako da so bili Homerjevi bogovi in Perunovi tovariši pravi reveži v primeri s sodobnim kulturnim človekom. Kaj je bilo domovanje vrh Olimpa in kaj je palača američanskega milijarderja, graščina kneza Švarcemberga ali pa le vila industrijskega velikaša? Pomiloval bi človek dvajsetega stoletja Palado Ateno in Apolono, če pogleda današnja vseučilišča in tehniške visoke šole, gledališča in glasbene zavode, knjižnice in iznajditeljske laboratorije.

Tudi razkošje si je poskrbel človek. Ko je imel v shrambi dovolj kruha in slanine, obleko na telesu in streho nad glavo, je zahteval od življenja tudi udobnosti in lepote. Ni mu bilo več dovolj, da ne more dež prodirati skozi strop in burja skozi stene, da ga plašča varuje mraza in da dobiva žledec neizogibni tribut. Oglasile so se oči in ušesa in vsa čutila in človek je izpolnil tudi njihove zahteve. Pa se je navadil in vse, kar ima, mu je postalo potrebno. Zadoščene potrebe pa so bile vir novih potreb; v vsaki izpopolnitvi je bila nova želja in nov nagon.

Luksus pravijo temu, nekateri ponosno, drugi zaničljivo. Toda če je razlika med zverinskim brlogom in indijanskim vlgvamom, je med brlogom in kočjo na stebrih sredi jezera še večja, mnogo mnogo večja pa med brlogom in modernim salonom. Tudi luksuz je dvignjeno

življenje! Higienična in okusna postelja, estetično urejena soba, umetniško izdelana posoda — vse to je tudi napredek.

Ali res je, da niso vsi ljudje enako deležni pridobitev naše dobe. V palačah ne stanujejo vsi, salonov nimajo vsi, svojih sinov ne pošiljajo vsi na vseučilišča, tudi šampanjca ne pijejo vsi. Vseled tega pa je nastala nevoščljivost. In nezavist je dobila ime socializem.

Sovražniki tistih, ki se jim bolje godi kakor množici, se organizirajo in se imenujejo socialne demokrate. Blagostanj pa je znamenje kulture in socialisti, ki hočejo uničiti udobnost in blaginjo, kar je sami nimajo, so — sovražniki kulture...

Tisočkrat smo slišali take argumente. In socialisti bi zaslužili, da jih iztrebi družba z ognjem in mečem, če — bi res imeli take namene, kakršne jim podtikajo. Ali če bi bili socialistični smotri taki, tedaj ne bi bilo socialne demokracije in število nje pristašev se ne bi množilo od dne do dne po vseh koncih in krajih sveta. Zakaj sama uničevalna misel nima take organizatorične moči. Celo za agitacijsko sredstvo bi se dala zavrt porabiti le kratek, jako kratek čas, trajno uspešna pa ne bi mogla biti.

V ljudskih množicah živi hrepenenje po boljšem življenju prav tako kakor v duši kartelskega magnata ali plemenite grofice. Ljudstvo ne zaničuje višjega znanja, ne sovraži lepote in udobnosti, temveč stremi samo naprej in navzgor. In le zato, ker kaže socializem vsem ljudem pot do blagostanja, ki ga imajo dandanes le nekateri, in preko tega do vedno boljšega in višjega življenja, si osvaja srca in množijo svojo armado. Uničiti hoče socializem, kar ovira napredek ljudstva, napredek sam pa hoče pospešiti. Zakaj ljudstvo samo hoče napredovati gmotno in duševno. Le kdor ga vodi na tej poti, ima bodočnost. In zato je kljub obrekovanju, kljub podtikanju neresničnih namenov, kljub popačevanju socializem bodočnost človeštva.

Kramař kot delodajalec.

Praga, 9. novembra.

Dr. Kramař je vodja mladočeške stranke in generalisimus čeških meščanskih strank sploh. Dr. Kramař je bogat mož in med drugimi tudi tovarnar. V njegovi predilnici v Libštatu so delavci stopili v stavko. Položaj tega proletariata je grozen, kakor vobče položaj tekstilnih delavcev na severnovzhodnem Češkem. Jetika razsaja med tem ljudstvom, da je groza. Večina tkalcev pomrje med 30. in 40. letom, starejši ljudje so med njimi redke izjeme. Pre-



Abg. V. Malik 1599



Abg. G. Hummer 1625

dilnice so večinoma v malih krajih, po vaseh in malih mestih, kjer so vsled tega vsa stanovanja prenapolnjena in draga. Zato stanujejo tri četrtine delavcev daleč po dve uri od tovarn. Zjutraj prihajajo v tovarno s culo, v kateri imajo malo kruha in sira, pa v kakšni posodi nekoliko kuhane cikorije. To je njihova hrana dan na dan. Tovarnarji so kartelirani in njihova zveza je naperjena proti delavstvu. Zavezali so se, da ne sme noben podjetnik zboljšati plač brez splošnega sporazuma vseh delodajalcev. Če odpusti kakšna tovarna delavca, kar se zgodi vsakemu, kdor se ne vda je topo vsakemu suženstvu, ga ne smejo sprejeti v drugih karteliranih tovarnah in vsaj nekoliko tednov mora biti kaznovan z brezposelnostjo.

V tej družbi se nabaja torej tudi dr. Kramař. V njegovi tovarni v Libštatu pri Semilih je okrog 500 delavcev in delavk, ki zaslužijo po štiri do šest najboljših plačani na izjemoma po dvanajst do trinajst kron na teden. Ali Kramař ne vidi svoje tovarne cela leta in prepušča vse vodstvo svojemu bratranču, zagrizenemu klerikalcu Vodsedalku; sicer se vsa njegova briga sestaja v tem, da si da pošiljati čisti dobiček.

V Kramařovi tovarni kakor v mnogih drugih je nastala stavka. Vsled svojega bednega položaja je delavstvo nezavedno, neorganizirano. V stavko je stopilo iz obupa. Kramařu ni prišlo niti na misel, da bi bil šel pogledat, kaj in kako je v njegovi tovarni. Ko pa so stavkajoči delavci sklicali za nedeljo shod v Semile, so narodni socialisti, ki so od zadnjih volitev sem zavezniki mladočehov, opozorili Kramařa na to ter so ga povabili na shod. Kramař jim je odgovoril s pismom takole:

„Gotovo mi ne boste zamerili in me boste razumeli, če Vam pravim, da se ne bom mešal v vprašanje stavke. Vse vodstvo tovarne prepuščam svojemu bratranču, ker se drugače ne bi mogel udeleževati političnega življenja, tako kakor delam. Da se nikoli nisem postavil proti opravičenim zahtevam delavstva, gotovo veste in moje podjetje tudi topot ne bo ovira sporazuma. Ne more pa kršiti pogodbe med tovarnami, ki je bila sklenjena davno pred stavko. Na nedeljski shod ne morem priti in prosim, da bi me ljubeznivo oprostili, ker moram biti v nedeljo na vsak način na Dunaju. Beležim s spoštovanjem Vaš udani Kramař.

Tu ni treba veliko razlagati. Kaj imajo delavci od tega, če pripoveduje v svojem pismu, pa nikoli ne nasprotuje opravičenim delavskim zahtevam. Niti vinarja nimajo delavci od tega zatrdila. Natančno pa vedo, kaj pomeni, če se Kramař sklicuje na kartelno pogodbo. Tudi druge tovarne v teh krajih so kartelirane, pa so se vendar pobotale s svojimi delavci. Samo največji kapitalisti in hujskači kakor Schmitt, Oberlaender, Doctor, Hernych in podobni nočejo ničesar slišati o spravi in se sklicujejo na podjetniško pogodbo. In med njimi je tudi Kramař. Nemški kapitalisti in češki narodni vodja. Pa vendar bodo še naprej pripovedovali o narodni vzajemnosti in označevali solidarnost delavcev za narodno izdajstvo. Stara pesem. Internacionalizem delavcev je grdobija, internacionalizem izkoriščevalcev je krepot.

Pa tudi to je prav. Delavci v teh krajih, ki pripadajo največjim trpinom v Avstriji, bodo na ta način spoznali, česar jim najboljše agitator z najbolj prepričljivimi besedami ne

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

— Hm... ne mislim, da je to koristno za vas... Drugič, so danes po noči mladi ljudje natisnili na hektografih petsto Pavlovih govorov... Videl sem — dobro je napravljeno, čisto, jasno, zvečer jih hočejo razdeliti po mestu; temu nasprotujem — za mesto so boljši tiskani letaki. Te je odposlati kam drugam.

— Odnesem jih Nataši! — je živahno vzkliknila mati. — Dajte, da to oskrbim!

Strahno rada bi bila čim prej razdelila Pavlov govor, posejala vso zemljo s Pavlovimi besedami; s čakajočimi, prosečimi očmi je gledala doktorju v obraz.

— Vrag vedi, če je prav, da se sedaj ukvarjate s tem! — je neodločno dejal doktor in potegnil uro iz žepa. — Sedaj je enajst in trinštirideset... Vlak odhaja ob dveh in pet ter vozi pet ur in petnajst minut... Zvečer pridete, a ne dosti pozno... in zato tudi ne gre...

— Zato ne gre! — je ponovila gospodinja in namrščila obrvi.

— Zakaj pa? — je vprašala mati in se ji približala. — Če gre le zato, da dobro opravim... to znam!

Ljudmila jo je gledala nepremično, otrla si čelo in dejala:

— Nevarno je za vas...

— Zakaj? — je goreče vzkliknila mati.

— Zato! je izpregovoril doktor hlastno in neenakomerno. — Iz stanovanja ste zginili uro pred Nikolajevo aretacijo. Odpeljali ste se v

tovarno, kjer vas poznajo kot teto učiteljice. Po vašem prihodu so se pojavili škodljivi letaki. Vse to se vleže kakor zanika okolo vašega vratu.

— Ne opazijo me tam! — ju je prepričevala mati. — A ko se povrnem, me aretirajo in vprašajo, kje sem bila...

Beseda ji je zastala za trenutek, potem pa je vzkliknila:

— Že vem, kaj jim porečem! Odondot se peljem naravnost v predmestje, tam imam znanca Sizova... Pa jim rečem, da sem prišla naravnost od razprave k njemu... žalost me je privedla... tudi njega je zadela nesreča — nečaka so mu obsodili... In ves čas sem bila pri njem... Tudi on izpove tako... Vidite?

Čuteč, da odnehuje pred silo njene želje je govorila vse trdovratnejše. Pa sta odnehala.

— Pa se peljite! — je nerad privolil doktor.

Ljudmila je molčala sprehajaje se zamišljeno po izbi. Obliče se ji je skalilo, upadlo, a glavo je držala z očitno napetimi mišicami na vratu, kakor da ji je naenkrat postala težka in da ji leze na prsi. Mati je to opazila. Nepristojno soglasje doktorja ji je zbudilo vzdih.

— Samo name se ozirate zmerom! — je dejala smeje. — Sebe pa ne varujete nič...

— Ni res! — je odgovoril doktor.

— Čuvamo se, moramo se čuvati! In močno karamo, kdor nekoristno trati svojo silo, da! Govorite na kolodvoru...

Razložil ji je, kako in kaj, potem ji je pogledal v obraz in dejal:

— Vspeha vam želim! Imate srečo, kaj?

Odšel je nezadovoljen. Ko so se zaprle duri za njim, se je Ljudmila približala materi in se zasmejala:

— Imenitno... Razumem vas...

Vzela jo je pod pazduho in se tiho sprehajala po izbi.

— Tudi jaz imam sina. Trinajst let je star, a živi pri očetu. Moj mož je državnega pravdnika namestnik, sedaj nemara državni pravdnik. In deček je pri njem... Kaj bo iz njega si večkrat mislim...

Njen vlažni glas se je potresel, potem pa so tekla besede zopet zamišljeno in tiho dalje.

— Vzgaja ga zaklet sovražnik ljudi, ki so meni najbližji in ki jih smatram za najboljše na svetu. In deček vzraste lahko v mojega sovražnika... Pri meni ne sme živeti, pod tujim imenom živim. Osem let ga nisem videla... To je dolgo — osem let!

Obstala je pri oknu in gledala na blede, pusto nebo nadaljujoč:

— Če bi bil pri meni, močnejša bi bila in ne bi imela te rane v sreu, ki me boli. Tudi če bi umrl, bi mi bilo lažje...

Umolknila je in dostavila glasno:

— Tedaj bi vedela, da je le mrtev, ne pa sovražnik tega, kar stoji nad materinskim čuvstvom, kar je najnujnejše in najdražje v življenju.

— Draga moja! — je tiho vzkliknila mati čuteč, kako ji sočutje sežiga srce.

— Srečni ste! — je smeje dejala Ljudmila. — Imenitno je, da sta mati in sin v eni vrsti... To je redko!

Vlasovka je vzkliknila na lastno presenečenje.

— Da, lepo je! — In kakor da bi ji sporočala tajno skrivnost, je z nizkim glasom nadaljevala: — Vse drugačno življenje!... Vsi — vi, Nikolaj Ivanovič, vsi ljudje resnice — stojite tudi v eni vrsti!... Naenkrat so ljudje postali sorodni... razumem jih... besed ne razumem, a vse drugo — razumem... vse!

— Tako!... — je zamrmrala Ljudmila.

Mati ji je položila roko na prsi, jo nalahno potrkala in ji dejala šepetaje, kakor da sama šele opaža to, o čemur govori.

— Po svetu gredo otroci! To je, kar razumem — po svetu gredo otroci, po širni zemlji, odpovedo — k enem cilju! Najboljša srca, ljudje poštenega razuma gredo zoper zlo, zoper temo in teptajo laž s svojimi krepkimi nogami... Mladi in zdravi zastavljajo svoje sile, vse nepremajljive svoje sile — za resnico! Na zmago gredo nad človeškim gorjem, za uničenje vse nesreče na zemlji so se oborožili, brezobrazje pobijajo in ga — pobijejo! Novo solnce zažgemo, mi je dejal nekdo, pa ga — zažgo! Vsa razbita srca združijo v eno srce!

Z roko je zamahnila proti nebu.

— Tam je solnce!

In potrkala se je na prsi.

— Tu zažgo drugo, veličastnejše solnce človeške sreče, ki bo razsvetljevalo vso zemljo in vsa bitja, živeča na njej z žarom ljubezni človeka k vsem in k vsemu!

— Domislila se je besedi, pozabljenih molitev: zažgala jih je z novo vero in jih škropila kakor iskre iz svojega srca. (Dolje.)

more dopovedati. Kapitalizem gre svojo pot, socializem pa svojo. Ali nehoti more kapitalizem pripravljati in krčiti pod socializem. Izkoriščevalci so naši besni naspuotniki, ali nič na pomaga. S svojim izkoriščanjem agitirajo za nas

▼ Pošljite naročnino, ▼
če je še niste!

NOVICE.

* V državnem zboru sta v petek poslanca Hummer in Malik povzročila velik škandal. Hummer je Malika surovo zmerjal in ga hotel napasti, Malik pa ga je udaril s pasjim bičem po obrazu. O dogodku smo poročali. Danes podajamo sliko teh žalostnih junakov.

* Za cenejši tobak. V tretji seji poslanske zbornice so vložili socialno demokratični poslanci predlog, naj se naslednji izdelki tobačne režije ne prodajajo dražje kakor so se do 30. junija t. l.: 1. srednje fine in manj fine cigare; 2. izmed cigaret ogrske cigarete, virginija, donava, drama, jenidge, šport, hercegovina, dama, cesarska cigareta, memfis in sultan; 3. izmed narezanega tobaka tisti izdelki, ki po sedanjih cenovnikih v zavrtkih po 25 do 30 gramov ne veljajo nad 24 vinarjev.

* Beg Siczynskega. Poročali smo že, da je v petek pobegnil iz stanislavske kaznilnice bivši rusinski dijak Siczynski, ki je bil iz narodnostnih ozirov umoril galiskega namestnika Potockega in bil zaradi umora obsojen na smrt, a pozneje pomiloščen na dvajsetletno ječo. Siczynskega doslej še niso dobili. Najbrže je zbežal v Ameriko, na Ogrsko ali pa na Rusko. Beg se je zgodil med 9. in 10. uro zvečer. Po 10. kaznilnična vrata zapro. Baje je rusinski kaznilnični paznik Siczynskega sam poklical iz ječe, da je ušel. Siczynski je imel celico skupno z morilecem Chomynom, ki je bil tudi obsojen na dvajsetletno ječo. Chomyn je izpovedal o begu naslednje: „S Siczynskim sva delala v mizarški delavnici, zvečer sva šla v najino celico, Siczynski je prinesel s sabo steklenico vina. Sedel je h knjigi in bral, meni pa je dal vino, ki sem ga spil. Bilo mi je ne navadno pri sre in kmalu sem zaspal. Spati sem moral približno dve uri, ko je zbudil Siczynskega neznan glas in je šel ven. To se mi ni zdelo čudno, ker so Siczynskega često klicali v pisarno.“ Rusinski kaznilnični paznik Czelikov, ki ga je bil poklical ga je nato baje preoblekel in paznik Malarz, ki je tudi Rusin in je vedel za vso stvar, ga je baje peljal ven. Pri poljskem pazniku Nudi so našli več pisem in korespondence, ki ga hudo kompromitirajo. Nuda si je izposojeval od Siczynskega denar. Prijeli so štiri jetniške paznike, troje Rusinov in enega Poljaka, ki pa vsi taje, da bi bili pomagali Siczynskemu; ti pazniki so omenjeni Poljak Nuda, Rusina Malarz in Czelikov in paznik Rusin Favriez. Prijeli so tudi Siczynskega nevesto, ki je pogosto posetila Siczynskega v ječi. Po temeljitem zaslišanju pa so jo zopet izpustili. Mati Siczynskega pa ni hotela nič izpovedati. Policija sodi, da je Siczynski bežal na Ogrsko. Iz Keresz-Mezökeresztesa je prišel brzojav, da je v petek prekoratil ogrsko-gališko mejo mož, katerega zunanost se vjema z vpisom Siczynskega, zlasti z ozirom na plombarane zobe. Vendar zastira ves beg Siczynskega še gosta megla.

* Samomor ravnatelja pred njegovi učenci. Ravnatelj meščanske šole v Liptu St. Miklosu Rudolf Felber se je usmrtil ob vходу v šolsko poslopje. Vpričo učencev si je poglaval krogo v senci. Vzrok samomora je neozdravljiva bolezen.

* Roparski umor ciganske tolpe. V ogrski vasi Mocfa so ponoči udrili cigani v gostilno Ivana Sesla in plenili opravo. Gostilničar Sesel se je prebudit iz spanja in šel gledat, kaj je. Ko je stopil v sobo, ga udari eden izmed ciginov s sekuro po glavi tako močno, da se je zgrudil s krvjo oblit na tla in obležal nezavesten. Njegova žena je zbežala med tem skozi okno in zbudila sosedo, ki pa se niso upali postaviti ciganski tolpi v bran. Tolpa je naložila ukradene stvari na voz in se je neovirano odpeljala, preje pa je še večkrat ustrelila iz revolverjev. Gostilničar Sesel je v par urah izdihnil. Cigani pa se niso zadovoljili s tem plenom, kajti v sosednji vasi so izvršili še več vlovov. Vse orožništvo komiteta je na nogah in zasleduje roparsko tolpo.

* Rudniška nezgoda v Bochumu. V Bochumu se je dogodila v četrtek velika rudniška nezgoda. Na rovu 6 in 7 v jami „Konstantin der Grosse“ se je pri razstreljevanju predčasno užgal strel. Rudar Pohlmann je obležal na mestu mrtev, drugi rudar pa je bil težko poškodovan.

* Obsojeni antimitaristi. Glavnega urednika lista „Guerre sociale“ Gustava Hervéja in izdajatelja lista Auroya so pred kratkim obsodili zaradi žaljenja armade in proslavljanja zločinov. Obsojenca sta se proti ob-

sodbi pritožila. Porotno sodišče pa ju je zopet obsodilo in sicer Hervéja na dveletno ječo in na globo 1000 frankov, Auroya pa na šest mesecev zapora in na globo 500 frankov.

* Zadnji Obrenović. Budimpeštanska policija je prišla v petek 10. t. m. srbskega kadeta Milenka Najcevića, ki se je izdajal za zadnjega potomca dinastije Obrenović, Milana Obrenovića Krstića in je pod tem imenom ugnjal po vsej Evropi razne sleparije. V Budimpešti je okanil več Srbov.

* Bivši minister Alberti v kaznilnici. Bivši danski justični minister Alberti, ki so ga zaradi velikih sleparij obsodili na osemletno ječo v prisilni delavnici, komaj po enoletni ječi dušno in telesno žalostno hira. Jetniško življenje in jetniška hrana mu jako slabo deneta. Alberti je zelo shujšal, v obraz je blede, s sključenim hrbtom in trudno, drsajočo hojo trudoma opravlja svoje posle. Ob nastopu kazni si je izprosil Alberti špansko slovnico, da bi po prestani kazni znal špansko in da bi si z učenjem ohranil dušno čistost. Toda davno je že prenehal z učenjem špansčine, ker ga je često napadla nezavest in je njegov duh zelo oslabil. Pogosto ga morajo dati v bolnico; Alberti sam ne upa več, da pride živ iz kaznilnice.

* 125 milijonov za vzgojne namene. Znani ameriški milijarder Andrej Carnegie je podaril 125 milijonov za vzgojne namene.

* Deset milijonov za belgrajsko akademijo. Znani srbski milijonar Luka Tiljević je pred kratkim umrl in zapustil svojo premoženje v znesku 10 milijonov frankov belgrajski akademiji znanosti. Tiljević je rojen Hercegovinec.

Ljubljana in Kranjsko.

— Surova inteligenca. Nekateri ljudje mislijo, da je takozvana višja izobrazba že sama po sebi zadosten dokaz višjega človeštva. Ali ne glede na to, da ne dokazujejo inskripcije in izpričevala niti izobrazbe in inteligentnosti, je tudi z najlepšimi naslovi in dekreti lahko združena surovost. Kulturnejši pa človek ni tedaj, če se bolje oblači in če je prečital več knjig in skript, temveč ako zapuste nauki v njem prave sledove in ako se zna otresti slabih instinktov. To pa se zdi včasih kakšnemu inteligentu tako težko, da se noče niti polotiti težavnega posla in se olikati. Le tako je mogoče, da se včasih odigravajo prizori kakor ta, o katerem nam poročajo očividci, da se je primeril snoči na cesti Sv. Petra. Obžalovanja vredni dogodek nam opisujejo tako: Ob pol 10. zvečer je šel neki delavec v družbi vpokojenega železničarja mirno po cesti. Blizu gostilne pri „Mlinskem kamnu“ sta jima prišla nasproti pravnik Vladimir Svetek in vpokojeni finančni stražnik Josip Murn. Brez vsakega vidnega vzroka je Svetek pograbil delavca za rame in ga jel tresti. Naenkrat mu je prišlo na misel, da ga je prijel za brke. Ker se je delavec branil, kar je pač umevno, je priskočil pravniku njegov tovariš na pomoč. Oba sta pavalila delavca in dočim ga je Murn tiščal ob tla, ga je Svetek tolkel. Mimoidoči ljudje, ki so bili zaradi te surovosti silno ogorčeni, so rešili delavca iz pesti inteligentnega gospoda in njegovega tovariša. Policijski stražnik, ki je med tem prišel, je odpeljal vse na policijo, kjer se je sestavil zapisnik. Dejanje se bo nadaljevalo pred sodiščem.

— Uspeh konzumnega društva. Iz Šiške pišejo: Te dni je delil trgovec Kotnik po Šiški takele listke: „Pozor! Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da bodem kakor dosedaj tudi še za naprej brez vsake vpisnine, udnine in brez vsakega jamstva dajal odstotke ali takozvane procente. Pri vrnitvi od moje blagajne potrjenih kuponov ali listkov za 50 kron, izplačam takoj za 1 K 50 vin. v blagu. Vrh tega dobi vsak odjemalec še eno krasno darilo za novo leto. Se priporočam z odličnim spoštovanjem Ludovik Kotnik, trgovec Spod. Šiška 2.“ — Tudi tisti, ki niso člani konzuma imajo od konzuma dobiček! Kdo bi si to mislil kdaj prej?

— V konzumna društva! Iz Maribora poročajo: Zadanje državnoborske volitve so odprle marsikateremu sodrugu oči, kje naj išče svojih sovražnikov, toda še vedno je cela vrsta naših sodrugov, ki so zaušnico z dne 14. junija mirno vtaknili v žep in krmijo nesprotnike s svojim denarjem. V konzumna društva! Pokažite svojo gospodarsko moč nasprotniku! Tako je zvenelo takrat od vseh strani. Marsikateri sodrug se dandanes izgovarja z najnespametnejšimi izgovori, da bi z njimi opravičil svoje nakupovanje pri nasprotnem trgovcu, ki se je ob zadnjih volitvah posluževal nepoštenih in kaznivih sredstev proti nam. Vsako nasprotniško obrekovanje kolportirajo dalje, zvesto verujejo slehernemu dolžniku iz navade, ki se je zadolžil pred 15 leti pri konzumnem društvu in je moral dolg plačati, zato pa zdaj udira po konzumnem društvu — vse uporabljajo za izgovor, samo da bi lahko še nadalje kupovali pri nasprotniškem trgovcu. Najsmehljivi izgovor pa je, ako kdo trdi, da mu je do konzuma predačle. Maribor ni tako raztresen, da človek ne bi mogel do

te ali one prodajalnice konzumnega društva. Večji nakup pa tak konzum sam spravi domov. Ravno Maribor mora na združnem polju še mnogo storiti, ker je močno zaostal za drugimi kraji. Zategadelj je zadnji čas, da vsak konzument, zlasti vsak sodrug, stori svojo dolžnost in pristopi konzumnemu društvu!

— Usoden udarec po senclh. V soboto ponoči je umrl v Kamniku črkostavec Ivan Lužar. Lužar se je vračal zvečer iz gostilne domov in ga je nekdo napal in mu dal nepričakovano in brez vzroka klofuto preko sence. Prišedši domov je pokojnik tožil o slabostih in kmalu preminul. Bil je blag in milorljuben mladenič ter vrl član in zaupnik društva tiskarjev na Kranjskem. Pogreb bo danes ob 5. popoldne. Odbor društva tiskarjev položi venec na njegov grob in se udeleži pogreba po zastopniku.

— Mesečnik se je ponesrečil. Te dni je prišel k gostilničarju Francu Cagerju v Rastke posestnikov sin Ferdinand Jamnik iz Ljubnega in je ostal pri njem pozno v noč. Gostilničar ga je pregovoril, da je pri njem prenočil. Jamnik je spal v prvem nadstropju skupaj z gostilničarjevim sinom. Ponoči pa je Jamnik vstal ne da bi kaj slišal njegov tovariš, šel k odprtemu oknu, stopil nanj in padel 6 do 7 metrov globoko na hišni tlak. Navsezgodaj so zaslišali v hiši stokanje. Šli so pogledat in dobili Jamnika vsega krvavega. Poškodoval se je jako nevarno in so ga oddali v ljubljansko bolnico. Jamnik je že pogosto ponoči v spanju vstal, toda svoji so ga vedno pravočasno prestregli in obvarovali nesreče.

— Huda mula. Te dni je poljal vojak domobranec na Poljanski cesti mulo po pešpoti. Mula je brenila z nogo in zadela Marijo Bergantovo iz Stare Loke s tako silo, da si je zlomila levo roko. Šla je v deželno bolnico.

— Nepoboljšljiva tatfca. 18 letna Ivana Završnikova iz Stare Loke je bila kljub svoji mladosti že petkrat kaznovana zaradi tatvine. Zadnjič je odsedela v Trstu večtedenski zapor tatvine in se je nato vrnila domov k staršem. Dne 4. t. m. je izvabila materi večjo svoto denarja pod pretezo, da namerava odpotovati v Ameriko. Šla pa je v Ljubljano, kjer je nakupila več izgotovljenih oblek in se je vrnila še tisti dan domov. Zvečer pa je ukradla materi še ostale prihranke v znesku 54 K in je izginila neznano kam.

— Pri obračunu sta se sprla. V soboto popoldne sta se sprla dva delavca iz Gruberjevega prekopa, zidar in kopač, ko sta delala obračun. Spoprijela sta se tako srdito, da je kopač udaril s krepelcem zidarja po glavi, ki je obležal nezavesten. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico.

— Elektrokinematograf „Ideal“. Spored za terek 14., sredo 15. in četrtek 16. novembra: Velikravstno planin. (Prekrasen naravni posnetek.) Ubogi prijatelj. (Jako komično.) Dobrosrčni Gualaro. (Zanimiva drama.) Slikar brez rok. (Varietna slika v barvah.) Sosed in sosed. (Velekomična privlačnost z Maksom Linderjem.) Zapomnite si natančno datum: 18. t. m. zopet prve vrste senzacijska detektivska zgodba: Princeza Cartonche, kneginja tatov. (Slika je vredna vrstnica Zigomarja.)

Jesenice.

— Klerikalci v album. V dopisu z dne 4. novembra 1911 smo približili, da se klerikalci lažejo prav radi in pri vsaki priložnosti. Tako tudi v sobotni številki dne 11. nov. V nekaterih številkah „Zarje“ se je vrnila v dopisu z Jesenic z dne 4. nov. 1911 pomota: okt. 382 K 41 h, namesto praviloma 3082 K 41 h; končna svota 15.516 K 14 h je jasen dokaz za to. In „Slovenec“ je pograbil z vso svojo lažnjivostjo, kar je ima, to tiškovno pomoto in triumfira liki paglaven, ki je našel črk na cesti, pa je mislil, da je cigara.

— Konstatujemo še enkrat: Dopis z Jesenic dne 4. nov. je z vsemi številkami pokazal lažnjivost klerikalcev. Da bi se izvili, so vzeli tiskovno pomoto, ki pa je bila le v nekaterih številkah, za predmet grdega in nesramnega zavijanja. — Lažejo zopet, da prodajamo nečlanom. Pozivljamo jih, da to dokažejo v Ljubljano vodstvu konzumnega društva za Ljubljano in okolico, drugače jih bomo smatrali za umazane denuncijante, ki imajo prozoren namen delavskemu društvu škodovati na ugledu. Fej!

— „Slovenec“ laže. Z Jesenic piše prijatelj naš-ga lista: V sobotni številki od 11. novembra piše „Slovenec“, da je „Zarja“ v dopisu z Jesenic prinesla napadne podatke. Navaja jih — ali napačno. V moji „Zarji“ z dne 4. novembra je čisto prav natiskano: v oktobru do 22. K 3082-40 — pobožni „Slovenec“, ki bi moral vedeti, da je lagati in potvarjati resnico „gr e h“, pa je naredil iz te številke 382 K 40 h, tako da je skoro 3000 k r o n — zamolčal! To je katoliška poštenost. Sodrugi! Na tem jih spoznavajte kot ljudi, ki jim je laž najboljšo sredstvo. — I. P.

— Razvoj delavske zadrudne misli beli klerikalni glav. Konzumno društvo za Ljubljano in okolico ima na jeseniškem teritoriju kar dve prodajalni! To dela klerikalci preglavice! Saprament! Dve prodajalni —

ubogi klerikalci pa že leta in leta eno! Bližajo se občinski volitve, in te seveda klerikalci tudi skrbno pripravljajo. Radi bi obrnili nase pozornost. Hola, po soc. dem. konzumu!! Kaj pa naj bo naš odgovor? Čvrsto na delo, da pritegnemo vse indiferentne v naš konzum! Neumorno agitirajmo, da bo vsak dan število članov večje. Jezili se bodo še bolj, mi pa se veselili naših uspehov!!

Štajersko.

— Več dostojnosti. (Dopis iz Trbovelj.) Rudniškemu ravnateljstvu priporočamo, da nabavi za nekatere svoje uradnike, uslužbence in njihove soproge knjigo o „Lepem vedenju“. Kajti obnašanje nekaterih „gospodov“ in njihovih „gospa“ vzbuja v javnosti splošno ogorčenje. V nedeljo dne 5. t. m. se je vračala iz neke gostilne na Lokah družba, ki jo je zavžito vino močno podžigalo. Med njimi je bila tudi žena prodajalca v rudniškem konzumu Marija Gorinšek. Pod oknom neke vdove, ki pošteno preživlja sebe in svoje otroke, se je ustavila in začela na prav neotesan način zmerjati brez povoda vdovo in z raznovrstnimi priimki obkladati, tako da so vsi sosedje, ki jih je kričanje Gorinškove zbudilo iz spanja, nad sirovim početjem zgražali. Opozarjamo Gorinškovo, ki živi od delavskih žuljev in ki za zahvalo zmjerja otroke rudarjev s črnimi cigani, da utegne pošteno naleteti, ako ne bo brzdala svojega dolgega jezika. Kajti tudi za „gospo“ Gorinškovo, ki nima črnih ciginov, je pri sodišču pripravljen ričet.

— Pragersko. V nedeljo 6. t. m. je bil na Pragerskem v gostilni gosp. Pušavko izborni obiskani železničarski shod z dnevnim redom: Protest proti nekvalificiranemu postopanju ondnotnega postajenačelnika Schneiderja napram uslužbencem slovenske narodnosti. Ta dnevni red se je izpremenil z ozirom na sedanje mezdno gibanje železničarjev v situacijsko poročilo. Shodu je predsedoval sodrug Pičinin, poročevalec pa je bil sodrug Kopač iz Trsta. Prvotni dnevni red je privabil ondnotne germanske junake, zvesto predpodo in vredne zavezničke naših jugoslovanov v obrambo gospoda načelnika na shod. Še celo gospod župan, ki ni bil še na nobenem socialno demokratičnem shodu, je to pot pripeljal. Načelnik je baje svetoval germanskim junakom poiskati korajžo pri kozarcu vina. Pa tudi nacionalni s proge so prišli reševati tovariša „im bedrängen Lande“. Četovodja pragerskih germanov po vseh gostilnah in tudi pri uslužbencih znani „abstinent“ Novakovič je dajal ukaze. po katerih naj se odpravi napad na rdečo Tripolitanijo. Sodrugi Kopač je omenil, da bo z ozirom na tako važni dnevni red, ker je tudi več nemških sodrugov navzočih na shodu, poročal tudi v nemškem jeziku. Ko je sodrug Kopač v dnevrem stvarnem govoru končal svoje poročilo, je zagrmelo po obeh sobah burno pritrevanje. Sedaj so se zdramili hajlovski junaki in glasno zahtevali, da se obravnava prvotni dnevni red, protest proti nekvalificiranemu postopanju postajenačelnika napram uslužbencem slovenske narodnosti. V rovtarski sirovosti sta se odlikovala najbolj asistent P i l h iz Slov. Bistrice, pa „abstinent“ Novakovič iz Pragerskega; tudi neko mlečno dete, ki aspirira na uradniško mesto, je z bedastimi „dovtipi“ zabavalo zborovalce. Sodrugi Pičinin je gospodi razložil, da je društven shod, da je dal pri otvoritvi shoda na glasovanje izpremembo dnevnega reda in da je bil izpremenjeni dnevni red soglasno sprejet. Ker so velegermanski razgrajali s tulenjem prepredili nadaljno zborovanje, je odpadel prevod situacijskega poročila na nemščino in je sodrug Pičinin s primernim zaključnim govorom ob glasnem pritrevanju zaključil shod. Ko je bil shod zaključen, so v prvi sobi zbrani uradniki, med njimi že omenjeni podrepnik Novakovič, vstopili v zborovalno sobo in zasedli mizo, ki se je bila med tem časom izpraznila. Na komando vojskovodje Novakoviča je to slavno omizje pričelo hajlati. Delavci ki so bili doslej napram vsem provokacijam fantalinov mirni, so odgovorili z glasnimi protesti in živio-klici na socialno demokracijo. Vsi zborovalci so ostali skupaj in že so se delavske pesti krčile in če ne bi bili izzivači spoznavši nevarnost, hitro odkurili, bi bili nedvomno sfrčali na blatno cesto. Glasen smeh, ironično hajlanje in ploskanje je spremljalo odhajajoče pragerske junake, katerim je zlezlo srce v hlače in so urnih krač reševali svojega rojstva kosti. Proti nekaterim razgrajajem se vložil tožba. — Vsem navzočim je bilo jasno, da so „germani“ in „jugoslovani“ res zrela za koalicio. „Pack schlägt sich, Pack verträgt sich!“

— Požar. V Slovenski Bistrici so se užgala gospodarska poslopja mizarškega mojstra Lorberja. Požar je uničil vsa gospodarska poslopja, hleve in krmo. Hišo je požarna bramba in vojaštvo rešilo. Sumijo, da so zažgali otroci. Lorberja je že tretjič škodoval ogenj.

— Zaradi splavljenja je mariborsko sodišče obsodilo 20 letno dekle Marijo Korakešovo iz St. Primoža v marenberškem okraju in njenega ljubimca 26 letnega Franceta Kalinika na štirimesečno težko ječo.

— **Umor na cesti.** Na okrajni cesti, ki pelje iz Lipnice v Grosklein, so našli v soboto zjutraj moža s prerezanim vratom. Umorjenec je trgovec s prešiči Peter Cipe iz Sagavske doline. Cipe je imel s sabo 600 kron, ki jih pri umorjencu niso našli. Bil je poročen in oče več otrok. O morilecu ni nobenega sledu.

— **Ponesrečeni drvar.** V Črmošicah pri Rogatecu je podiral v gozdu več hrvaških delavcev drevesa. 17 letni Tomaž Vrbanič iz Ivanca se je hotel umakniti padajočemu drevesu, pri tem pa ga je veja tako močno oplazila po sencih, da je obledela na mestu mrtev.

— **Z nožem ga je zabodel.** Dne 25. septembra so ličkali v Šikancah pri posestniku Toplaku koruzo. Pomagali so tudi kajzarjev sin Konrad Zavec z materjo in sestro in 19 letni Alojz Bayda. Ko se je vračal pozno zvečer Zavec domov, je začutil naenkrat, da ga je nekdo zabodel za levo uho. Napadalec je bil Bayda. Zavec in Bayda sta se sicer medtem pobotala, da ostane ves dogodljaj med njima, vendar je prišla stvar pred mariborsko sodišče. Sodni dvor je obsodil Baydo na 6 mesecev težke ječe.

— **Nasilen vlomilec.** Ko se je vrnila dne 5. t. m. Elizabeta Veselič v Hrastovici domov in je odprla hišne duri, je naletela v veži na 28 letnega neozženega viničarja Ferdinanda Majcenoviča, ki ji je z dvignjeno sekuro zastopil pot. Smrtno prestrašena posestnica je naglo zbežala, medtem pa je nakradel Majcenovič v hiši žita, mošta, slanine in več drobnjarije. Prišel je orožnik, ki pa ga je vlomilec precej nasilno sprehel in se ga dejansko lotil. Mariborsko sodišče je obsodilo Majcenoviča, ki je prestal že lepo vrsto kazni, na 13 mesecev težke ječe.

— **Protiklerikalnost mariborskih občinskih očetov.** V sredo dne 8. novembra je imel mariborski občinski svet precej slabo obiskano sejo. Seje so se udeležili tudi zastopniki nekaterih sosednjih občin, da pomagajo izvoliti konkurenčne cerkvene odseke treh mariborskih katoliških far. Ta skupna volitev je trpela skoro eno uro, nakar so se tuji občinski zastopniki zopet odstranili. Volitev pa je zopet nov dokaz za polovičarstvo našega meščanstva. Ob pivski mizi in v svojem časopisju so gospodje protiklerikalni in svobodomiselnji. Kadar pa imajo priliko, da bi vse to tudi dejansko pokazali, jim opešajo moči. Namesto da bi odklonili udeležbo pri taki volitvi in zahtevali izvedbo postave o ureditvi farnih občin, volijo cerkvene konkurenčne odseke, ki niso nič drugega kakor poslušajoče korporacije rimsko-katoliške duhovščine.

— **Konec mesne draginje.** Ptujsko mesto so torej preskrbeli s cenanim mesom. Kar se ni posrečilo bivšemu ministrskemu predsedniku Gautschu, posrečilo se je ptujskemu mestu: izkoriščanim delavcem in morda tudi ubogim uradnikom in meščanom so preskrbeli ceneno meso. V Ptujju dobivamo delavci meso po 72 in 82 vinarjev kilogram. Kajpada, zdaj nimajo ptujski delavci več vzroka pritoževati se o mesni draginji. Zdaj smo dobili konjskega mesarja, da nas odredi mesne bede. Zdaj se ni treba podjetnikom in premožnim meščanom nič več bati, da bi jim delavci kupili in pojedli brčolice. . . . Kajti zdaj bodo jedli samo meščani, goveje meso, delavci pa konjsko; razredni razloček bo tudi manj uvidnim delavcem postal prav očiten. . . . Mnogo delavci itak ne smejo pričakovati, kajti ob zaobljubi je govoril znani Ornič o vsem možnem, samo o ceneni in zdravih stanovanjih in drugih delavskih potrebah ni izrekel besedice. Zidali bodo tudi novo justično palačo, je dejal gospod Ornič. Ako se to zgodi, tedaj se bode moralo iz odnotne kasarne izseliti mnogo revnih ljudi in bodo brez stanovanja. Gospod Ornič je obljubil, da se bo brigal tudi za druge razrede. Dvomimo le, da bo držal besedo.

Koroško.

— **Nasilen kolodvorski restavrater.** „Arbeiterwille“ prinaša naslednji dopis iz Podrožice: Dne 29. oktobra so imeli železniški uslužbenci postaje Podrožica priliko opazovati kako se je trudil zagrizen German osrečiti slovenskega delavca z nemško kulturo. Dogodilaj se je izvršil takole: Imenovanega dne opoldne je prišel delavec Urban Liechtensteinovega graščinskega oskrbnitstva v kolodvorsko restavracijo in je naročil liter piva. Ker je bil delavec videti že nekoliko dobrovoljen mu je restavrater Götzl zabranil lokal. Delavec se je razjezil in je zmerjaje odšel za restavracijo. To pa je razburilo kri nemškega junaka, šel je, pa je vzel debelo palico, kakršno bi rabil ubijalec, splazil se z njo za Urbanom, zadaj za postajnim postajnim poslopjem in je obdelaval Urbana tako junaško, da je bilo Urbanu treba zdravniške pomoči. Ena oko mu je restavrater tako poškodoval, da ga ni mogel zdraviti zdravnik v Rožeku in je moral poslati Urbana v celovško bolnico. Ravno tega delavca je bil s prav tako palico že prejšnje leto plačilni natak kar tako obdeloval, da se je palica zlomila. Upamo, da bo orožništvo naglo napravilo proti Götzlu ovadbo, da se vročerkvni gospod pouči,

da se take surovosti ne smejo uganjati nekaznovane.

— **Ako zdravnik ni doma.** Iz Bistrice v Rožu poročajo: V nedeljo dne 5. novembra se je zadušila triletna krojačeva hči Marjeta Tonikova s koščkom mesa, ki ji je pri večerji obtičal v grlu. Čez pol ure je bila mrtva. Otroka bi bili lahko rešili, ako bi bil gospod zdravnik dr. Klimbacher doma, ker je oddaljen le tri do štiri minute. Prišel pa je šele drugi dan dopoldne. Sploh dr. Klimbacherja pogosto ne moremo dobiti. Ima namreč v najemu občinski lov in ta mu vzame seveda mnogo časa. Ker je gospod dr. Klimbacher zdravnik tako velikega okrožja, in je poleg tega nastavljen še od železnice in podjetja, bi bilo pač potrebno, da se drži bolj doma ali pa skrbi za namestnika, kadar ga ni doma.

— **Senzacionalne hišne preiskave.** Iz Borovlj nam poročajo: Dne 7. septembra je bila hišna preiskava pri podjetniku Hebu, ki je končala s tem, da so Heba odvedli v preiskovalni zapor. Dne 28. septembra so bile nadaljne preiskave pri tiskarjih Mark Ogris, Josip Just, Josip Hambruš in Šašel-Učar. V svrhu nadaljnjih preiskav so zaplenili vse trgovske knjige. Dne 6. novembra so bile zopet hišne preiskave pri Ogrisu, Hambrušu, Sodji in Šašelju-Učarju. Zelo značilno pa je, da so poklicali v komisijo za izvedenca poslovodjo tukajšnje puškarske zadrage Hoiniga, ker sta Ogris in Hambruš v načelnstvu puškarske zadrage in je Šašelju-Učar celo nje načelnik ter se ima Hoinig zahvaliti samo vplivu župana Ogrisa, da opravlja v zadrugi mesto poslovodje. Na ta način je Hoinig odvisen od tistih, ki so v preiskavi in je torej popolnoma nekompetenten za izvedenca. Še bolj s čudno lučjo pa oblijo vso zadevo dejstvo, da so v noči od 7. do 8. novembra, torej en dan po drugi preiskavi, do šestih zjutraj sedeli v kavarni župan Ogris, trafikant Učar in obadva sodnika, zatopljeni v važne razgovore. Radovedni smo, kako se bodo oprale naše trške veličine.

Trst.

— **I. pevski koncert,** ki ga priredi pevski odsek društva „Ljudski oder“, pod vodstvom pevovodje g. E. Güntherja v nedeljo dne 19. novembra v „Delavskem domu“, ima sledeči spored: 1. I. B. Blober: Delavski pozdrav, moški zbor. 2. Vilko Novak: Ah tamo! moški zbor z bariton-samospevom. 3. Jakob Aljaž: Občutki, moški zbor z bariton-samospevom. 4. V. Klaič: Svrčanje, četverospet. 5. Iv. pl. Zajc: Slava delu, moški zbor. 6. V. Rosenberg-Ružič: San, moški zbor. 7. Emil Adamič: Vasovalec, moški zbor. 8. Anton Nedved: Dekletu, moški zbor. 9. H. O. Vogrič: Lahko noč, moški zbor. 10. *.: Marzeljeza, moški zbor. V odmorih bo priznan pianist izvajal izbrane koncertne komade. Šaljiva pošta, bazar z lepimi dobrotami. Po koncertu ples. Obiskovalce prosimo, naj ne kade med koncertom. Začetek točno ob pol 9. zvečer. Vstopnina 50 vinarjev za osebo.

Umetnost in književnost.

Slovensko gledališče. Nocoj se prvič uprizori Ljudevita Thome komedija „Morala“. Satirično pero drja. Thome je znano; kdor ni čital njegovih knjig, pozna vsaj njegove izvrstne zbadljivke v „Simplicissimu“, kjer ne uide njegovim zapopranim verzom noben znamenitejši socialist ali politični dogodek in kjer je v pismih „bavarskega deželnozborskega poslanca“ ustvaril imeniten tip. Njegove „Lausbuben-schichten“ morajo tudi največjega mizantropa pripraviti do veselosti. Z življenjem bavarskih kmetov se posebno rad bavi in neusmiljeno razdira vse solzave bajke, ki so jih izmislili vsakovrstni kmečki „prijetelji“, ali svoj bič vihti vedno z ljubeznijo. Napisal je tudi več satiričnih komedij, izmed katerih se je „Lokalna železnica“ igrala tudi v Ljubljani z lepim uspehom. Thoma ni „literaren“ literat, temveč hraber bojevnik in je imel vsled tega tudi konflikte z nemškimi sodišči. Tudi „Morala“, ki se nocoj uprizori, je satiričnega značaja. Neviden bič šviga po avtoritetah, da je veselje. Gledalec pa ne more biti žal.

Koncert Ševčikovskega kvarteta. Može, da prevelik optimizem ni dober. Ali nedeljski koncert je vendar lakko zbudil mnogo prijetnih upov. Najljubša glasba je bila Ljubljancem včasih „pri pogrnjenih mizah“, kjer ima nekoliko lahkih akordov pomagati, da teče vince in Gambrinov sok lože in bolj neopazeno po grlu. Kar delajo ljudje na odru, je malopomembno, le pavze ne smejo biti predolge, dasi so ravno pavze skoraj edino, kar opažajo poslušalci. Misliti bi bilo torej, da je komoren koncert v Ljubljani precej riskantna reč, zlasti če občinstvo že prej zve, da je spored sestavljen iz težkih točk in če se mu pravi, da so težke ne le za godce, temveč tudi za poslušalce. Dvorane Mestnega doma se je bilo skoraj bati. Ali presenečenje je bilo ugodno, zakaj praznih prostorov je ostalo razmeroma malo in gospod Talich, ki je priredil v Ljubljani nekoliko komornih koncertov, bi lahko dobil po-

gum, da bi obnovil tisti poizkus. Pisati o točkah, ki jih je izvajal Ševčikov kvartet in ki imajo v svetovni glasbeni literaturi trdno določeno mesto, bi bilo depasirano. Kako so igrali gospodje Lhotsky, Prochazka, Moravec in Zelenka? Virtuozna tehnika tega kvarteta je znana, stokrat opisana in stokrat potrjena. To je umetniška glasba, o kateri se sploh ne govori več kritično. Vtisk pa je bil velikanski. Človek bi si bil želel popoln mrak v dvorani, da ne bi videl ne oseb, ne stolov, ne luči in da bi ostalo samo uho odprto; pa ne bi mislil ničesar in samo pil krasoto glasov, ki govorijo, česar ne pove nobena beseda in slikajo, česar ne naslika noben čopič. Ob popolnosti, ki diči Ševčikov kvartet, pozabi človek, da sta tam gori dve violini, viola in čelo. Tako je, kakor da prihajajo glasovi z enega samega mogočnega in finega instrumenta, zdaj žgoleči na eni sami struni, pa doneči kakor velik orkester. Nežna veselost, humor, satira, sentimentalnost melanholija, in tragika, globoko segajoča v dušo in jo stiskajoča, vse izraža ta kvartet, ki proizvaja tak pianissimo, kakor da prihajajo glasovi iz neznanskih daljav in take polne zvoke, kakor da ne pojo strune, temveč neznana čudežna bitja. Sodis in tako ti je, kakor da ti pripoveduje otroku stara mati čudovite pravljice, nerazumljive in nepojmljive, pa jih vendar razumeš. In naenkrat ti zbude skrivnostni fatalni akordi slutnje polne groze in sladkosti; ki se morajo enkrat izpolniti kdove kje in kdove kdaj. Pa ne veš, kdaj in kako si prišel med mlado ljudstvo, ki uka in pleše in se veseli življenja. . . . Poltretjo uro je trajal koncert. Ljudje bi bili sedeli dalje in poslušali in ne bi imeli pojma, koliko je ura. To so storila štiri godala v rokah štirih umetnikov. Prišel bo čas, ko bo take čarobne krasote uživalo na milione za najvišje užitke pripravljenih ljudi.

O Splearjevi drami „Kralj Matjaž“ objavimo oceno po reprizi, ker je bil ob nedeljski premieri naš poročevalec drugod zaposlen.

Ruska ohrana.

V ruski dumi je bilo zadnji teden par-kratjako burno. Antentat Bagrova na rajnega ministrskega predsednika Stolipina in vesti, ki so prišle po onem krvavem dogodku v javnost o tajni politični policiji, takozvani Ohrani, so dale povod, da se je tudi duma hotela enkrat resno zmeniti o tem policijskem zavodu, ki je bil že nešteto krat hudo kompromitiran. Nič ne more biti tako značilno za korupcijo notranjega ruskega gospodarstva, kakor obstanek Ohrane in njeno delovanje.

Povesti o hudodelski naravi te institucije niso nove. Posebno tehtni dokazi o provokaterskih manevrih in o dvoumni vlogi, ki jo igra moderna inkvizicija na Buskem, so prišli v javnost, ko se je razkrilo delovanje znanega Azeva. Pogostoma se je Ohrani očitalo, da sama prireja atentate, ki jih včasih zadnji hip prepreči, včasih pa tudi ne. Ali vse tožbe niso nič zalegle. Tudi Stolipin ni hotel ali pa ni mogel nastopiti proti Ohrani, ali pa morda nekoliko ni hotel in nekoliko ni mogel.

Vsak zastopnik carizma se boji atentatov proti svoji osebi, želi pa atentate v splošnem. Terorizem je zastopnikom absolutističnega vladanja potreben kakor ribi voda in ker se je bati, da bi prišle bombe iz mode, če ne bi bilo Ohrane, ki skrbi, da se prireajo atentati tudi, kadar se revolucionarjem ne ljubijo, je tajna politična policija v časih pri vseh vladodržcih. Vsled privilegij in protekcije, ki jo žviha in ker ji je znanih mnogo zanimivih skrivnosti, je pa tudi zelo visoka gospoda tako odvisna od Ohrane, da se ji ne upa do živga, tudi če jo črti.

Po atentatu na Stolipina je pa bilo videti, kakor da bi bili tudi v visokih krogih našli več poguma in pograbili Ohrano za goltanec. Bagrov je bil član tajne policije. Z njeno pomočjo je bil prišel v gledališče, kjer je ustrelil Stolipina. Revolver, s katerim je izvršil atentat, je kupila policija. . . . Ko so izvedeli vse to, so napovedali, da bo obravnavala proti Bagrovu javna in da bo obsegala vse, kar je količaj v zvezi z atentatom. Rekli so, da hočejo doseči popolno jasnost o vsem, tudi o Ohrani. Ali ta odločnost je bila zelo kratkotrajna. Bagrovu so hitro napravili proces, ali hitro so ga tudi končali. Dasi ni bilo govora o javnosti, je vendar gotovo, da se ni preiskovalo delovanje Ohrane, kajti taka preiskava se ne bi bila mogla izvršiti v enem dnevu.

Sedaj pa se je polotila duma tega predmeta. Razne stranke so vložile interpelacije in so zahtevale pojasnila o vlogi, ki jo igra Ohrana v državi in o njenih spletkah. Vodja oktoobrystov Guškov je izjavil, da je vlada v rokah politične policije. Voditelji opozicijskih strank so podali skoro neverjetne podatke o provokaterskem delovanju Ohrane: njihove povesti so zbudile v dumi pravo senzacijo.

Najzanimivejše podatke so podali socialisti demokracije z dokumenti v rokah. Med drugim so dokazali, da ima Ohrana na vesti obsojenih desetih oseb iz leta 1901. Obsojeni so bili, češ da so ustanovili tajno tiskarno. To tiskarno je

v Tomsu ustanovila Ohrana na svoje stroške. V njej se je tiskal terorističen list „Revolucionarna Rusija“. Ohrana je pridobila deset oseb za sodelovanje pri listu, in ko jih je imela dovolj trdno v pasti, jih je izročila sodišču.

Iz neke novice v „Novem Vremenu“ je razvidno, da je funkcionar policijskega oddelka v Peterburgu Kremenski ustanovil tovarno za bombe. To se je slučajno razkrilo in Kremenski je priznal, ker so bili dokazi tako tehtni, da ni bilo mogoče tajiti. Sodišču ga vendar niso izročili, temveč so ga poslali v Sibirijo, ali kot — policijskega šefa.

Ko je član „kadetske stranke“ Teslenko razkril zavratno postopanje proti socialno demokratičnim poslancem iz druge dume, je prišlo do velikih kravalov. Kakor je znano, so proti 53 socialistom, ki so bili člani druge dume, vpeljali tendenciozno preiskavo, češ da so se bili zarotili proti carju. Bila je izvoljena posebna komisija dume, da preišče zadevo in dokumente. Komisija je dognala, da so bile vse obdolžitve zlagane in je hotela v tem zmislu poročati duma. Ali preden je prišlo do tega, se je duma nenadoma razpustila. Obtoženi poslanci so zahtevali, da jih postavijo pred poroto, kjer so hoteli jasno dokazati, kako fabricira Ohrana zarote. Ali proces se je izvršil za zaprtimi durmi in tako se je sfabricirala tudi obsodba, ki je imela dati socialni demokraciji smrten udarec.

Teslenko je zaključil svoj govor z besedami rajnega pravika Jelineka: „Nikar ne pozabite, da ata tako ravnanje dva vladarja, en francoski in en angleški, plačala s svojima prestoloma.“

Pri „lojalnih“ nacionalistih so te besede seveda izzvale vihar. Napravili so tako rabuko, kakšno so znali le še najhujši obstrukcionisti uprizarjati v avstrijskem parlamentu. Teptali so z nogami, tolkli pe mizah, kričali in psovali, dokler ni predsednik izključil Teslenka na petnajst sej. Zgodovinske resnice seveda ni mogel spraviti s tem sveta.

Delavsko gibanje.

— **Pečarska stavka v Ljubljani.** Kakor smo že poročali, so stopili pečarski pomočniki pri Hajfelnu in Kovačiču v mezdnjo gibanje. Ta korak je tudi popolnoma opravičen, kajti razmere v pečarski stroki so tako škandalozne, da stoji izpod vsake kritike. Pečarski pomočniki, ki so vložili čisto minimalne zahteve, so se silno zamerili svojima gospodarjema, zlasti pa g. Hajfelnu, kajti temu gospodu nikakor ne gre v glavo, kako da smejo tudi delavci zahtevati svoje pravice. To nam je jasno dokazal v petek zvečer, ko je na prav „uljuden“ način zmerjal svoje delavce za izmeške, lenuhe, pijance, dasiravno je bil sam tako „trd“, da se je komaj držal na stolu. Znašel se je nad njimi kakor kakšen derviš, da mu hočejo delavci potegniti kožo s telesa ter ga sploh popolnoma uničiti, previdno pa je zamolčal, da si je z delavskimi žulji kupil lepo hišo in veliko tovarno na Glincah. Svetujemo pa g. Hajfelnu, da naj se v bodoče obnaša spodobneje, kajti tudi delavska potrpežljivost ima svoje meje. Upamo, da bo to za enkrat zadostovalo, ker drugače bomo lahko postregli g. Hajfelnu še s čim drugim. Vse pečarje pa pozivljamo, da pri Hajfelnu in Kovačiču nihče ne sprejme dela, dokler stvar ni končana.

— **Stavka tržaskih voznikov.** Vsled mezdnihih diferenc so stopili včeraj zjutraj vozniki tržaskih transportnih in spedijskih tvrdk v stavko.

— **Krvavi boj med stavkujočimi in policijo.** Stavka njujorskih cestarjev dobiva vse resnejše oblike. Poskusi, da s pomočjo policije organizirajo čete stavkokazov, so se izjalovili, pač pa so se ob tej priliki vneli krvavi spopadi med stavkujočimi in policijo in sta dva delavca bila ubita. Na cestah leže ogromni kupi smeti.

ZADNJE VESTI.

Italijansko turška vojna.

Izpred Tripolisa.

Frankobrod, 13. nov. „Frankf. Ztg.“ poroča njen poseben dopisnik iz Tripolisa: Italijani še vedno niso Turkom in Arabcem odvzeli pozicij, ki so jih izgubili. Dne 10. t. m. je napadel 18. pešpolk utrdbo Šaršat, a so ga Turki odbili s precejšnjimi izgubami. Dne 11. t. m. so Turki naskočili Italijane in so prodrli do Karamanlijskih grobov. Dne 12. t. m. so pričeli Italijani s subega in z bojnih ladij obstreljevati vzdno oazo, ob tej priliki se je dvignil tudi na novo došli zmajev zrakoplov v zrak. Boj še vedno traja. Vedno prihajajo ojačenja; ko se bodo izkrcale vse italijanske pomožne čete, namerava novi italijanski general Frugoni pričeti z napadom. Uradna turška poročila so le malo pretirana; v splošnem opisujejo položaj resničneje, kakor italijanska uradna poročila. Zdaj je položaj nespremenjen. Odredili so obširne zdravstvene odredbe proti koleri.

Turške priprave v Egejskem morju.

Carigrad, 12. nov. Te dni razdele med rezervnikom na Lemnu orožje. Oblasti so izjavile, da radevolje razdele med vse prebivalstvo orožje. Tudi na ostalih arhipelskih otokih oripravljajo vse potrebno za obrambo.

Frankobrod, 14. nov. „Frank. Ztg.“ ima o obrambnih pripravah v Solunu naslednje poročilo: Mornariški minister je nujno zaukazal, naj se skrbi za to, da pod morske mine pravilno funkcionirajo. Poveljnika trdnjave je pozval, da se v slučaju napada brani kar najodločneje. Četvero težkih baterij so poslali v Karaburnu, da podpirajo topove na utrdbah. Dve turški križarki, ki sta stražili obalo Kalkidike, sta že dospeli v Solun.

Bliznji izgon Italijanov.

Carigrad, 14. novembra. Predvečanjem je ministrski svet sklenil vevlastim sporočiti, da v slučaju italijanskega napada na turške otoke ali obrežja porta nemudoma izžene vse Italijane.

Akcijski načrt Italijanov v Egejskem morju.

Milan, 14. novembra. Kljub strogemu molku italijanske vlade o gibanju italijanskega brodoma poročajo „Avanti“ iz Benetk naslednje: Abruški vojvoda je z dvema bojnim ladjama in štirimi torpedovkami med otokoma Cerigom in Kreto; admiral Aubry je priplul z devetimi bojnimi ladjami in tremi podmorskimi čolni v bližino Lemna; tretji oddelek je odplul iz Benetk in plove tudi proti Lemnu. Vsak hip se izkrcajo četa na Mitlenah, Kiosu in Rodu.

Trozveza in italijanska akcija v Egejskem morju.

Pariz, 13. nov. Iz dobro poučenega vira poročajo, da sta Nemčija in Avstrija vložili veto proti italijanski akciji v Egejskem morju, nakar je di Giuliano poslal jako oster odgovor na Dunaj in v Berolin.

Italijanski begunci.

Inomost, 14. nov. Od 6. t. m. je prišlo pri Borgetu in po Bonhijovi dolini nad 200 italijanskih dezertirjev na Tiroleko. Dezertirali so zaradi tripolitanske vojne.

Socialistični protesti proti vojni.

Berolin, 13. novembra. V nedeljo dne 12. t. m. popoldne je bilo v Berolinu v 10 mestnih delih 12 socialnodemokratskih demonstracij, ki so bili vsi ogromno obiskani. Izmed zunanjih govornikov so govorili: Vandervelde (Bruselj), Huysmans (Bruselj), Tomas (Pariz), dr. Renner in Winarsky (Dunaj). Shodi so sprejeli resolucije proti italijansko-turški vojni.

Budimpešta, 14. novembra. Budimpeštanski socialni demokrati so v nedeljo protestirali proti italijansko-turški vojni. Po shodu so bile demonstracije proti italijanskim grozodejstvom v Tripolisu.

Berolin, 13. novembra. Včeraj je bilo vse berolinsko vojaštvo pripravljeno; moštvo je dobilo ostre patrone.

Proti časnikarjem.

Rim, 14. nov. Vlada je naročila, naj se postopa z največjo strogostjo proti žurnalistom v Tripolisu.

Neugodno podnebje za Italijane.

Chiasso, 14. nov. Italijanski vojaki mnogo trpe zaradi hudih nalivov in vlažnega mraza afriških noči. Vojaki imajo manj strahu pred sovražnikom kakor pred kolero, ki se vedno bolj razširja.

Ministri se posvetujejo o draginji.

Dunaj, 14. novembra. Snoči je bila v ministrskem predsedstvu konferenca resortnih ministrov o draginskih vprašanjih. Posvetovanje je veljalo določiti stališča, ki ga bo vlada zavzemala v parlamentu pri reševanju draginskih vprašanj. Konference so se udeležili poleg ministrskega predsednika grofa Stürgkha še baron Heinold, dr. Rößler, baron Forster in vitez Zaleski.

Dr. Albin Bráf?

Praga, 14. nov. „Národní Politika“ poroča, da je imenovanje profesorja Bráfa za poljedelskega ministra gotova stvar in da grof Stürgkh le še čaka, kakšno stališče zavzame enotni češki klub k proračunskemu provizorju. Nasproti temu pa javljajo „Plzenske listy“ iz Dunaja, da je prof. Bráf iz zdravstvenih razlogov definitivno odklonil vstop v Stürgkhov kabinet.

Izstop vsepoljakov iz poljskega kola.

Lvov, 14. nov. „Kurier Lwowski“ poroča o izstopu vsepoljske stranke iz državno-

zorskega poljskega kola: Vodstvo vsepoljske stranke je vpriporilo živahno agitacijo za izstop vsepoljskih državnozorskih poslancev iz poljskega kola. Kot vzroke navaja: simpatično stališče poljskega kola napram namestniku Bobrynskemu, dalje oseba predsednika Bilinskega, ki privede Galicijo popolnoma pod avstrijski jarem, dejstvo, da ni v Stürgkhovem kabinetu nobenega poljskega resortnega ministra, in da cele vrste poljskih srednjih šol vlada neče poddržati.

Argentinsko meso v ogrskem državnem zboru.

Budimpešta, 13. nov. V proračunsko razpravo je od Justhove stranke posegel grof Batthyanyi, ki je dejal, da se je vprašanje argentinskega mesa izpremenilo v gospodarsko akcijo, naperjeno proti Ogrski. Če zahteva Avstrija od nas uvoz argentinskega mesa, je najmanj, kar moremo od Avstrije zahtevati: železniška zveza pri Annabergu. Govornik izraza svoje zadovoljstvo vladi, da ni odnehala od te zahteve in protestira proti avstrijski agitaciji, ki postavlja Ogre za krivce sedanje draginje.

Kriza v predsedstvu ogrske poslanske zbornice.

Budimpešta 14. nov. Podpredsednik Kabos bo v kratkem demisioniral; umakniti se je hotel iz predsedstva že ob Berzeviczyjevi demisiji. Ostal je le, ker je opozicija zagrozila, da sicer prepreči Beothyjevo izvolitev.

Beg Siczymskega.

Lvov, 14. nov. Tudi zobni zdravnik, ki je plomбирal Siczymskemu v ječi zobe, je na sumu, da je v zvezi z begom.

Lvov, 14. nov. Preiskava doslej ni rodila posebnih rezultatov. Gotovo je, da datirajo prve priprave za beg že iz začetka leta; takrat so se prijatelji Siczymskega sporazumeli s pazniki stanislavske jetnišnice. Sorodniki o načrtu najbrž niso vedeli. O Siczymskem policija nima nobenega sledu.

Kraljevski dobifek.

Linec, 14. novembra. Pogajanja med cesarskim rodbinskim fondom in med Badgasteinsko občino so skoro končana. Občina prevzame od cesarskega fonda tople vrelce za 2.700.000 kron v svojo last. Pred 25 leti je kupil cesarski fond zdravilne vrelce od solnograške dežele za 1.000.000 K.

Nezgodna na „Anacondi“.

Pulj, 13. nov. Na torpedovki „Anaconda“ se je pokvaril danes na prednjem kotlu glavni ventil. Iz kotla so udarile pare in oparile kurjača Toha in Katona in pa strojnega mata Kumdža. Oba kurjača sta umrla, opekline strojnega mata so smrtno nevarne.

Zbirka za vdove in sirote v Radbodu.

Essen, 14. nov. Zbirka za rodbine ponesrečenih rudarjev v radbodski jami je dosegla dva miliona mark. S to zbirko podpirajo 235 vdov in 696 sirot.

Ponesrečeni poskusi portugalskih rojalistov.

London, 14. nov. Protirevolucija portugalskih rojalistov je popolnoma pnehala, ker rojalisti nimajo nič denarja. V monarhističnih krogih so jako nevoljni na kralja Manuela; kralj je dobil mnogo denarja za protirevolucijske namene, zlasti iz Brazilije; kaj pa se je s tem denarjem zgodilo, ne ve živ krst. Knjiti bi se morali tudi dve bojni ladji na Angleškem, a se ni zgodilo; monarhisti sodijo, da so z vestmi o nakupovanju bojnih ladij gotovi krogi samo zavlačevali račune o došlih vsotah. Med rojalisti je jako slabo mnenje o kralju Manuelu.

Homatije v Perziji.

Peterburg, 14. novembra. Ruska vlada je poslala perzijski ultimatu zaradi žaljenja dveh uradnikov glavnega ruskega konzulata v Teheranu.

London, 14. novembra. „Times“ poroča, da je zaradi ruskega ultimata odstopil regent in ves kabinet. Angleška vlada namerava poslati v Ahvaz vojaštvo, ker so razmere ob karavanski cesti skrajno nevarne. To ekspedicijo angleških čet spravljajo v zvezo z ruskim ultimatom.

Revolucija na Kitajskem.

Tientsin v rokah revolucionarjev.

Berolin, 13. nov. Iz Peterburga poročajo: Glavnega guvernerja v Tientsinu so uporniki umorili. Mesto je v revolucionarnih rokah. Uporniki naznanjajo, da zavzemo dne 13. t. m. Peking. Revolucionarji so ukrenili vse potrebno, da ujamejo regenta, ako bi hotel zbežati proti severu.

Nov uspeh revolucije.

Sangaj, 14. nov. Mesto Čifu je prestopilo brez krvoprelitja k upornikom.

Juanšikaj v Pekingu.

Peking, 14. nov. Včeraj popoldne je došel v Peking Juanšikaj z 2000 možmi. Ogromna množica ljudi ga je sprejela molče.

Velik strah v Pekingu.

Peterburg, 14. nov. Tekom zadnjih dveh dni je vladal v Pekingu velik strah. Ljudstvo je v ogromnih množicah bežalo iz mesta. Ni znano, kje biva dvor.

Tiskovni sklad „Zarja“. Volilec z Viča 2 K 80 vin., gostje zbrani v družbi Žebelarjevega Francelna v Novem mestu 1 K 34 vin. Živeli!

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Pozor!

Zadnji čas je
da se obnovi naročnina.

Sodrug! Agitirajte za socialno demokratično časopisje! Vsak sodrug bodi naročnik našega lista, vsaka družina naj čita „Zarjo“.

„Kavarna“
Unione v Trstu
ulica Caserma in Torre Bianca
„se priporoča.“

Največje podjetje konfek. stroke je ogromna trgovina

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg šte. 5

katera ima že začetkom sezije

nad 30.000 kom. svežega blaga

po najnižjih cenah — in to:

nad 5000 kom. najfinjši oblek za gospode	nad 2000 kom. posamezn. flak in telovnikov
„ 2000 „ najfinjši površki, športni in zimski sukenj	„ 8000 „ oblek za dečke in otroke
„ 3000 „ pelerin	„ 15000 „ najmodernejše konfekcije za dame in deklece.

Solidna postrežba!

Priznana nizke cene!

Naznanilo. Vljudno naznanjam sl. občinstvu, da sem prevzel po smrti mojega očeta

Jakoba Šimenca
Ljubljana, Gradišče št. 12,

katero bom nespremenjeno dalje vodil pod enakim imenom. Priporočam se sl. občinstvu

za nabavo cvetlic, šopkov, venec, cvetličnih dekoracij itd., ter prosim, da se zaupanje, ki ga je užival moj pokojni oče, tudi meni blagohotno ohrani.

Z odličnim spoštovanjem

Paul Šimenc,

umetni in trgovski vrtnar.

„SLAVIJA“ VZAJEMNO ZAVAR. BANKA V PRAGI,

ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najpogosteje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, bodisi za življenje, proti požaru, proti ulomu ali pa proti razbitju stekla in ogledal, le pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarife za preskrbovanje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za dolo otrokom, so najcenejše. Ona razdeljuje vsi čisti dobiček svojim članom. Banka „Slavija“ je res slovanska zavarovalnica z vseslovensko narodno upravo. Življenske police banke „Slavije“ so neizpodbitne in nezapadle. Gmotno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanje in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond K 54.000.000 — jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka K 2.495.718—. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.861—. Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazne razpoložljive drage volje in poštene posle.

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“

VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI



Društvo tiskarjev na Kranjskem naznanja žalostno vest, da je dne 12. t. m. ponoči nenadoma umrl njegov član gospod

Ivan Kr. Lužar

črkostavec v Kamniku.

Pogreb dragega člana bo danes ob 5. uri popoldne v Kamniku. V Ljubljani, 14. novembra 1911.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem z današnjim dnevom prevzela

staroznana gostilna pri

„Johanesbirtu“

Poljanska cesta 9.

Skrbela bom vedno za pristno kapljo in dobro kuhinjo.

Za obilen poset se priporoča s spoštovanjem

Kati Volkar.

Kuč za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočeno črno dalmatinsko vino Kuč najboljšje sredstvo, 5 kg franko K 4.50.

Br. Novaković, Ljubljana

Kupujte „Zarjo“
izvod samo 6 vinarjev.